

Door het wilde westen van Ierland

The Burren &

In het westen van Ierland liggen twee gebieden waar oude legendes over druides en magische krachten voelbaar zijn. De wandelreis 'Burren en Connemara' voert u mee door deze wonderlijke landschappen waar bizarre stenen statig de wacht houden in de mist.

Tekst en fotografie: Mayke Kranenburg

Connemara Way

Boireann heet dit land in het Gaelic: plaats van stenen. Als enorme gespleten beenderen bedekt een kalkstenen plaveisel de heuvels van de Burren. De beste manier om dit landschap te ervaren is te voet. Al wandelend blijken de lagen die er van veraf solide uitzien vol barsten en kloven te zitten. De dichte mist die de heuvels omsluit, onthult de schoonheid van deze plek stukje bij beetje. Vreemde contouren tekenen zich af vanuit de dichte nevel. Kalkstenen platen staan rechtop alsof ze de wacht houden. Geen twee stenen hier zien er hetzelfde uit.

Dit wilde en tegelijkertijd serene landschap ademt tijdloosheid. Het is stil, maar niet doods. Het voelt als een plek waar magische gebeurtenissen kunnen plaatsvinden, zoals in de oude Keltische verhalen.

Wie Ierland mijdt vanwege de mythe van de eeuwige regen doet zichzelf te kort

Ontsprongen uit de zee

De wandelreis Burren & Connemara begint tussen deze mysterieuze stenen, in het noordwesten van het Ierse graafschap Clare. Het is een landschap vol herinneringen. Meer dan driehonderd miljoen jaar geleden lag hier een ondiepe zee waarin kleine diertjes met een skeletje van kalk leefden. Al die skeletjes bij elkaar vormden in miljoenen jaren een dik pakket kalksteen dat bloot kwam te liggen en een plateau vormde: de Burren. Tijdens ijstijden werd het land verder geboetseerd: schurend ijs en smeltwater creëerden wonderbaarlijke kloven, richels en spleten, die geleidelijk aan begroeid raakten. Toen vijfduizend jaar geleden de eerste landbouwers het bos wegkaptten, kwamen de botten van dit land, met daarin fossielen van zeediertjes, door erosie langzaam weer bloot te liggen.

Omgekeerde vee- teelt in de Burren

Het is moeilijk te geloven dat de zo barre en rotsachtige Burren een lange agrarische traditie kent. Toen de eerste landbouwers hier zo'n zesduizend jaar geleden aankwamen troffen ze een landschap met weinig oppervlaktewater. Toch wisten ze op de droge en voedselarme kalkbodem vruchtbare landbouw te bedrijven. De vele ruïnes van ringforten met ommuurde percelen voor vee herinneren hieraan, net als de fragiele arctisch-alpiene en mediterrane planten die op de heuvels groeien.

De boeren in de Burren werkten tegen de klok in: waar in andere landen het vee in de zomer naar de hooglanden wordt gebracht, lieten zij juist tussen oktober en april hun runderen op de hooggelegen grasgebieden grazen. Zo konden ze het land optimaal benutten en hoefde het vee niet bijgevoerd te worden. Deze traditie zorgde voor een verrassend ecologisch effect: grassen en planten die anders zouden gaan overwoekeren werden kort gehouden, waardoor de sluimerende flora voldoende licht en voedingsstoffen kreeg om in het bloeiseizoen te ontluiken – zonder vertrapt te worden. Op de Burren heuvels groeit nu meer dan zeventig procent van Ierlands inheemse plantensoorten.

De Burren is een landschap vol herinneringen

Ballyvaughan en het geheim van de schaapherder

Ballyvaughan is een van die typische Ierse dorpjes die erom smeken dat je blijft. In het pittoreske haventje aan Galway Bay werd tot voor kort nog turf van de Aran Islands binnengevaren. De Tea Junction is de ideale plek voor een kop koffie of thee en in het muziekwinkeltje Fiddlers vertelt eigenaar Pete je graag van alles over de Bodhrán: een Keltische trommel.

Op wandelafstand ligt Aillwee Cave, een prachtige grot waarvan het bestaan 33 jaar geheim werd gehouden door de schaapherder die haar ontdekte. Pas in 1973, tijdens een ontmoeting in de pub met een stel jonge geologen, gaf hij zijn geheim prijs.

In de grot, ooit een ondergrondse rivier, geven stalactieten en stalagmieten een mooi beeld van de werking van water op kalksteen.

'Can you tell me the way to the Burren'
Alsof het Avalon betreft, openbaart de Burren zich niet zomaar aan iedereen. Een bewoner vertelt hoofdschuddend dat er regelmatig iemand uit een autoraampje leunt met de vraag: 'Can you tell me the way to the Burren?' Het zijn meestal Amerikanen. Aye, dit is niet de Grand Canyon. Alleen de wandelaar die de heuvels intrekt vindt de ware schatten. Buiten de winter om rijst er tussen het grijs van dat bizarre maanlandschap een rijkdom aan kleuren op: paarse bloemen met de vreemde naam Bloody Crane's-Bill, blauwe sneeuwgentianen, crèmekleurige duinroosjes, de witte dryas en 22 soorten inheemse orchideeën steken vanuit richels en barsten hun kopjes omhoog.

Cliffs of Moher

De kustlijn van de Burren valt sneller in het oog. Woest beuken de golven van de Atlantische Oceaan tegen de meer dan tweehonderd meter hoge Cliffs of Moher. Alsof het land niet genoeg van de zee kon krijgen, strekt het zich als een donkere brug acht kilometer in de oceaan uit. Lopend langs de steile rand, ver weg van de toeristen bij het bezoekerscentrum, word je de muziek van de golven gewaar. Meeuwen laten zich meevoeren met

het spel van de wind en papegaaiduikers nestelen net onder de rand van de kliffen – tot ze in de winter de volle zee weer op kunnen.

Verborgene rivieren

Terwijl het gesprek tussen water en steen aan de kust luidruchtig is, zet het zich landinwaarts zachtjes voort. Vanwege het poreuze kalksteen vind je hier weinig oppervlaktewater. Bij regen zakt het water zo weg. Als je als een druide door materie heen kon kijken, dan zou je een fascinerend netwerk van ondergrondse rivieren zien, met daaronder weer grottenstelsels.

Ondanks de schaarse waterbronnen wisten de bewoners van de Burren door vindingrijkheid een goed bestaan op te bouwen.

De hunebedden, steencirkels, kookplaatsen, ringforten en ruïnes van Keltische kerken die je steeds weer tegenkomt, getuigen van een rijk verleden.

Home from home

In het Ierland van nu komt dat verleden vooral terug in de muziek, de dans en de traditie van verhalen vertellen. En die zijn weer te vinden in de pubs, de plekken die het fundament van de Ierse samenleving vormen. Daar is het *home from home*, zoals de Ieren zeggen.

De Connemara is bedekt met een palet van zachte kleuren

Gaeltacht

De Connemara is een Gaeltacht gebied: het Ierse Gaelic, kortweg Irish genoemd, wordt hier door de meerderheid van de inwoners nog als eerste taal gesproken. Dankzij de afgelegen ligging had de Britse overheersing, die het gebruik van Gaelic verbood, in de Connemara minder invloed. Helaas komt het Iers nu ook hier in de verdringing. Steeds meer mensen van buitenaf kopen (vakantie)huizen in het om haar schoonheid gewilde gebied. De stijgende huizenprijzen drijven jongeren die opgegroeid zijn met de taal de Connemara uit.

De Ierse overheid doet veel om de taal levend te houden. Het Iers is erkend als de nationale taal van de Republiek, en een verplicht vak op alle scholen. Wie in overheidsdienst wil treden moet de taal tot een bepaalde graad beheersen. 'Irish colleges' bieden taalcurricula tijdens de zomermaanden, waarbij kunst, drama en muziek een grote rol spelen. Sommige radio- en tv-stations zenden uitsluitend in het Iers uit.

Enkele Ierse uitdrukkingen:

Sláinte – proost

Dia duit – hallo (letterlijk: God zij met je)

Go n-ithé an cat thú is go n-ithé an diabhal an cat – Mag de kat je opeten, en mag de kat gegeten worden door de duivel (Een verwensing. Typisch Ierse humor)

Als je lang genoeg blijft hangen, zul je de bekende woorden 'last orders please', 'have you no homes to go to' en 'time gentlemen please' voorbij horen komen.

Wie van Ierse muziek houdt kan zijn hart ophalen in Doolin: het Mekka van de traditionele muziek. In dit dorpje van twee straten dat nabij de Cliffs of Moher ligt, stromen de pubs avond na avond vol. Zoals in Fitzpatrick's Bar, waar drie jonge mannen een *pint* bestellen, hun instrumenten uit hun koffers pakken en de sfeer transformeren. De sirene van de *uilleann pipes*, de Ierse doedelzak, vult de ruimte. Als de gitarist en fluitist bijvalen, krijgen de warme Keltische klanken een uitbundigheid die aan de wildheid van de zee en de golvende heuvels doen denken. En onder die onstuimigheid klinkt een andere klank door: die van de melancholie. De smart die ook deel is van het erfgoed van Ierland, en bezongen blijft omdat ze bij de mens hoort, zoals de regen bij het land.

De Connemara

Na de Burren wacht de Connemara. Én een Connemara man. In Maam Cross, een gehuchtje in niemandsland, verwelkomt Patrick Staunton de SNP reizigers die hier met de bus aankomen. Hij zet ze een stukje

verderop af, waar de wandeltocht naar zijn ranch begint. Patrick is geboren en getogen in dit ruige, uitgestrekte land. Zijn stem draagt de klank van het zachte Ierse Gaelic. 'You will find that time is different here in the Connemara,' vertelt hij. Een gesprek zal hier nooit kort duren. De locals passen hun ritme gemakkelijk aan aan dat wat op hun weg komt. Dat kan een boertje zijn met een kudde koeien die moet oversteken, of een ontmoeting met een vreemdeling uit de lage landen.

Wild

Zodra Patrick wegrijdt, is er het land. Waar je in de Burren de heuvels ín moet om de bijzondere kracht van dat stenen land te voelen, is het in de Connemara overal om je heen. Hier ontkom je niet aan het landschap dat majestueus en woest om je heen oprijst. Anders dan in de Burren, waar grijs de dominerende kleur is, is de Connemara bedekt met een palet van zachte bruine, gele, groene en paarse kleuren die steeds weer anders belicht worden door de zon en de schaduwen van de wolken die er overheen zwerven.

Door de Western Way te lopen betreed je het hart van de Connemara, door de laagste pas van de Maamturk Mountains, waar geharde bergschappen lopen. Stroompjes en beekjes

*In de onstuimige muziek
klinkt ook melancholie door*

Killary harbour en de famine trail

Op een van de laatste dagen van de Burren & Connemara wandelreis kom je langs het enige fjord van Ierland: Killary Harbour. Over een lengte van 16 kilometer heeft het water zich een weg gesneden door de hoog oprijzende bergen en dit tot de mooiste zeemonding van de westkust gemaakt. De wandeling langs het diepblauwe fjord voert je mee de geschiedenis in, over de Famine Trail. Van 1845 tot 1851 heerste er in Ierland een grote hongersnood. Een aardappelziekte vernielde de oogsten. Graan was er genoeg, net als vee, maar de Britse regering dwong Ierland die producten te exporteren. Drie miljoen Ieren stierven of werden gedwongen te emigreren, en belandden op zogenaamde "coffin ships". Koningin Victoria stond niet toe dat voedsel weggegeven werd. Het moest verdiend worden. Het pad langs het fjord werd gemaakt als werkverschaffing voor mannen die nog genoeg kracht hadden om te werken. Aan het eind van de dag kregen ze een kom waterige soep als loon.

kruisen je pad, zodat je af en toe een sprongetje moet wagen. Wijk je van het pad af, dan ervaar je hoe verraderlijk de veengrond is die je kniediep kan doen wegzakken.

De weg van de pelgrim

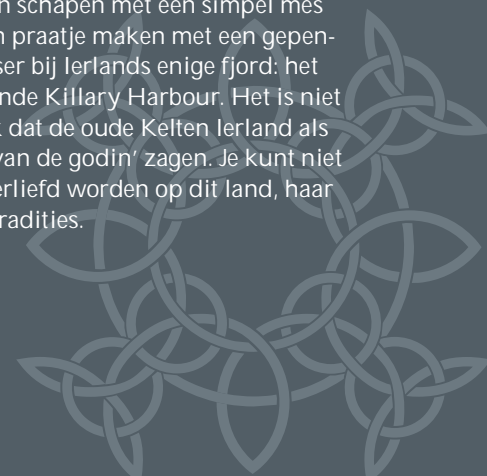
Ook Saint Patrick, de beschermheilige van Ierland, moet die wildheid ervaren hebben. Waar de Western Way voor een moment overgaat in de Pilgrim's Way, treed je in zijn voetsporen. Op het hoogste punt van de pas, Mám Éan (Pass of the Birds), overnachtte hij in een grot en zweerde de Twelve Bens, de bergketen die achter de Maumturks oprijst, nooit te betreden. Mám Éan is een typisch Iers bedevaartsoordje, met een kapelletje, een standbeeld van St Patrick, en een heilige waterbron. Ook de twee kraaien waar de pas naar vernoemd moet zijn ontbreken niet. Het uitzicht op deze stille plek is overweldigend: laag na laag ontvouwen de heuvels zich tot waar het blauw van de oceaan te zien is.

De mythe van de eeuwige regen

Wie niet naar Ierland zou gaan vanwege de 'eeuwige regen' doet zichzelf te kort. Het regent hier doorgaans nooit lang achter elkaar. Voor je je regenpak goed en wel aan hebt, breekt de zon alweer door. Zonder wolken

zou de Connemara het prachtige spel van licht missen dat het zo betoverend maakt. Mocht je toch met natte schoenen en sokken bij de accommodatie aankomen, dan worden die zorgzaam voor je gedroogd zodat je de volgende ochtend met droge voeten op pad kunt. Gastvrijheid staat hier, waar mensen altijd op elkaar aangewezen zijn geweest, hoog in het vaandel.

En dan wacht weer een dag vol ontdekkingen door dit land van veen waar meren glinsterend tussen majestueuze bergen liggen en turf in piramidevormen is opgestapeld om te drogen. Hier kun je nog een boertje tegenkomen dat zijn schapen met een simpel mes scheert, of een praatje maken met een gepensioneerde visser bij Ierlands enige fjord: het indrukwekkende Killary Harbour. Het is niet verwonderlijk dat de oude Kelten Ierland als 'het lichaam van de godin' zagen. Je kunt niet anders dan verliefd worden op dit land, haar inwoners en tradities.

Ballyvaughan

Cliffs of Moher

Killary Harbour

Doonagore Castle

Je kunt niet anders dan verliefd worden op dit land

The Burren and Connemara in een reis combineren - Het Ierse maanlandschap, 8-daagse individuele wandelreis langs bed & breakfasts

Vanuit Doolin wandelt u naar de Cliffs of Moher. Na een uitstapje naar Hags Head volgt u de Burren Way over oude groene weggetjes met prachtig uitzicht over Galway Bay. Vanaf Ballinalacken Castle begint u de wandeling naar het kalkstenen hart van de Burren. U passeert oude keltische forten op weg naar het indrukwekkende Newton Castle en Ballyvaughan. Via Ailwee Mountain en de indrukwekkende Turlough Hill met zijn Ringfort loopt u naar de historische abdij van Corcomroe en Bell Harbour en volgt u de schitterende Western Way door de Maumeen Pass. U passeert een heilige bron en de Western Way leidt u verder over kleine landweggetjes naar Lough Inagh. Hierna loopt u naar de spectaculair gelegen haven van Killary aan Ierland's enige fjord.

Reiscode 316015 Prijs vanaf € 615

Reisperiode 1 april t/m 31 oktober

Overige reizen naar Ierland

Groepsreizen

- **Connemara - Aran & the Burren** 8-daagse wandelreis langs B&B's en guesthouses *reiscode 101017*
- **Kerry & Beara** 11-daagse wandelreis langs guesthouses en B&B's *reiscode 101026*

Individuele reizen

- **Beara Peninsula** 11-daagse wandelreis langs bed & breakfast's *reiscode 316031*
- **Dingle Peninsula** 8-daagse wandelreis vanuit twee bed & breakfasts *reiscode 316040*
- **Dingle Way** 10-daagse wandelreis langs bed & breakfasts *reiscode 316002*
- **Ring of Kerry** 11-daagse individuele wandelreis langs bed & breakfasts *reiscode 316006*
- **Wicklow Mountains** 5-daagse individuele wandelreis langs hotel en B&B's *reiscode 316025*